

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
รายวิชาสังคมศึกษา (สาระเศรษฐศาสตร์)
รหัสวิชา ส ๓๒๑๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ กลไกราคา และการควบคุมราคาโดยรัฐ
เรื่อง กลไกราคาและการควบคุมราคาโดยรัฐ
ผู้สอน นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๖ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญ

การกำหนดราคาสามารถเกิดได้ทั้งผู้ซื้อ (Demand) และผู้ขาย (Supply) ดังนั้น ถ้าปริมาณสินค้าที่ผู้ซื้อต้องการซื้อและผู้ขายต้องการขาย ณ ระดับราคาใดราคาหนึ่ง นั้นหมายความว่า ณ ระดับราคานั้นจะเป็นที่เหมาะสมของสินค้านั้น ซึ่งเรียกว่า ราคาดุลยภาพ หรือ ราคาตลาด

๒. ตัวชี้วัด (ส. ๓.๑ ม. ๔-๖ /๑)

อธิบายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายการกำหนดราคาสินค้า/บริการ และการกำหนดค่าจ้าง ในระบบเศรษฐกิจได้ (K)
๒. อธิบายและวิเคราะห์การแทรกแซงราคาโดยรัฐบาลได้ (K , P)
๓. วิเคราะห์ดุลยภาพของตลาดสินค้า/บริการและตลาดแรงงานได้ (P)
๓. เขียนแผนภาพ/เส้นกราฟ แสดงดุลยภาพของราคาสินค้าและดุลยภาพของแรงงานได้ (P)
๔. ตระหนักและเห็นความสำคัญของกลไกราคาที่มีผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้ (A)

๔. สาระการเรียนรู้

๔.๑ สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การกำหนดขึ้นเป็นราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน
- การกำหนดค่าจ้าง
- การควบคุมราคาโดยรัฐบาล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๕.๑ ความสามารถในการสื่อสาร

๕.๒ ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดแก้ปัญหา

๕.๒ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ และชั่วโมงที่ ๒ เรื่อง อุปสงค์ – อุปทาน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูแจ้งตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ๒) ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน เรื่อง อุปสงค์และอุปทาน

ขั้นสอน (กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ , การบรรยาย, เทคนิคคู่คิด)

๑) ครูนำภาพ จาก Power Point เช่น ภาพคนกำลังเลือกสินค้า ภาพสินค้าต่าง ๆ ให้นักเรียนได้ดู และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ตอบแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์และความรู้ของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนมีหลักในการเลือกซื้อสินค้าอย่างไรบ้าง

๒) นักเรียนจับคู่ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง “อุปสงค์” และ”อุปทาน”โดยศึกษาจาก หนังสือเรียนเศรษฐศาสตร์และใบความรู้ที่ ๑ และ ใบความรู้ที่ ๒

๓) ครูสุ่มคู่นักเรียน ๑ – ๒ คู่ ร่วมกันอภิปรายหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยเสริมและแนะนำให้สมบูรณ์

๔) นักเรียนคู่เดิม ร่วมกันทำใบงานที่ ๑ เรื่องอุปสงค์ และใบงานที่ ๒ ส่งครู

ขั้นสรุป

๑) ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ “อุปสงค์” และ “อุปทาน”

๒) นักเรียนทดสอบย่อยหลังเรียน เรื่อง อุปสงค์ และอุปทาน และร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓) ครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน

ชั่วโมงที่ ๓ เรื่อง คุณภาพของตลาด

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การกำหนดราคาตามอุปสงค์และอุปทาน โดยให้นักเรียนช่วยกันเล่าถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการกำหนดอุปสงค์ และอุปทาน

๒) ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน เรื่อง การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน

ขั้นสอน (กระบวนการค้นคว้า , กระบวนการวิเคราะห์ , การบรรยาย,)

๑) ครูอธิบายความรู้ เรื่อง คุณภาพของตลาดหรือการกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน ครูยกตัวอย่างให้เห็นเป็นตารางอุปสงค์และตารางอุปทานของตลาดสินค้าชนิดหนึ่ง พร้อมทั้งเขียนกราฟแสดงเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานของตลาด

๒) ครูอธิบายการเกิดดุลยภาพของราคาสินค้าในตลาด และสภาวะที่ไม่เกิดดุลยภาพ จะเกิดผลกระทบอย่างไรบ้างในตลาด โดยใช้เส้นอุปสงค์และอุปทานของตลาดในการอธิบาย

๓) นักเรียนจับคู่เดิม ร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง “ดุลยภาพของตลาด” จากใบความรู้ที่ ๓ และจากหนังสือเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ชั้น ม. ๔-๖ และร่วมกันทำใบงานที่ ๓ ส่งครู

ขั้นสรุป

- ๑) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปดุลยภาพของตลาด และให้นักเรียนบันทึก ลงในสมุด
- ๒) นักเรียนทดสอบย่อยหลังเรียน เรื่อง การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทาน
- ๓) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ ครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน

ชั่วโมงที่ ๔ เรื่องการกำหนดค่าจ้างในตลาดแรงงาน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูทบทวนเรื่อง การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทานที่เรียนชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นสอน (กระบวนการค้นคว้า , กระบวนการวิเคราะห์ , การบรรยาย)

- ๑) . ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับราคาของสินค้าในตลาดโดยครูใช้คำถาม ดังนี้
 - สินค้าในตลาดมีราคาที่หลากหลายและแตกต่างกันมาจากสาเหตุปัจจัยใดบ้าง
 - สินค้าชนิดเดียวกันแต่บางครั้งราคาแตกต่างกันเพราะมาจากสาเหตุใด
 - วิธีการกำหนดกลยุทธ์ราคามีรูปแบบอย่างไรบ้าง

ครูให้นักเรียนตอบคำถามตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ของตนเอง โดยครูอธิบายสรุปเพิ่มเติม

- ๒) ครูให้นักเรียนบันทึกวิธีการกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์ ลงในสมุดบันทึก
- ๓) ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับตลาดแรงงาน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียน

ดังนี้

- ตลาดแรงงานมีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจอย่างไร
- กลไกตลาดแรงงานมีลักษณะอย่างไร

ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถาม 3-4 คน โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามอย่างอิสระตามพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ของตนเองและครูอธิบายสรุปเพิ่มเติมเมื่อจบการแสดงความคิดเห็น

๔). ให้นักเรียนร่วมกันศึกษา ตลาดแรงงานโดยให้นักเรียนร่วมกันบอกว่าองค์ประกอบหรือกลไกตลาดแรงงานประกอบด้วยอะไรบ้าง แล้วครูสรุปความรู้เขียนเป็นแผนภาพอธิบายบนกระดานและนักเรียน บันทึก ลงในสมุด

๕) ครูนำภาพข่าว เรื่องการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำโดยรัฐวันละ ๓๐๐ บาท ให้นักเรียนดู และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยใช้คำถามท้าทาย ดังนี้

- การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ มีผลกระทบอย่างไรกับสังคม / เศรษฐกิจของประเทศ
- ใครได้รับผลกระทบจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำบ้าง อย่างไร

ให้นักเรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นตามความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน โดยครูเสริมและเสนอแนะ เพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ

๖) ครูให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเรื่อง ค่าจ้างขั้นต่ำ จากหนังสือเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้น ม. ๔-๖ หรือจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ แล้วบันทึกลงในสมุดบันทึก ส่งครูในชั่วโมงถัดไป โดยครูใช้คำถาม ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

- นายจ้างคนไทยต้องการตลาดแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากเป็นเพราะสาเหตุปัจจัยใด
- ปัจจุบันหน่วยงานใดที่มีหน้าที่ในการดูแลอัตราค่าจ้างของแรงงานในสังคมไทย
- ปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทยเป็นจำนวนเท่าไร และค่าแรงขั้นต่ำในแต่ละท้องถิ่น เท่ากัน

หรือไม่อย่างไร

- มีบทลงโทษทางกฎหมายกับนายจ้างอย่างไรในการละเมิดกฎหมายเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
- หน่วยงานใดที่ทำหน้าที่กำหนดค่าจ้างในสังคมไทย
- มีขั้นตอนการกำหนดค่าจ้างอย่างไร

ขั้นสรุป

- ๑) ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง การกำหนดค่าจ้างในตลาดแรงงาน

ชั่วโมงที่ ๕ และชั่วโมงที่ ๖ เรื่องการแทรกแซงราคาโดยรัฐ

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูทบทวน เรื่องการกำหนดราคาโดยอุปสงค์และอุปทานอีกครั้ง เพื่อโยงเข้าสู่บทเรียน
- ๒) นักเรียนทดสอบย่อยก่อนเรียน เรื่อง การแทรกแซงราคาโดยรัฐ

ขั้นสอน (การบรรยาย , กระบวนการวิเคราะห์ , การค้นคว้า)

๑) ครูนำภาพข่าว ชาวเกษตรกร นำผลผลิตทางการเกษตร มาประท้วงรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลแก้ปัญหา เรื่องราคาตกต่ำ ให้นักเรียนได้ดู และให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และตอบคำถาม ดังนี้

-จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลควรจะแก้ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตร โดยวิธีใดบ้าง

ให้นักเรียนวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นตามความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน

- ๒) นักเรียนจับคู่ร่วมกันศึกษา โดยครูกำหนดหัวข้อ ให้นักเรียนได้ศึกษา ดังนี้

คนที่ 1. การแทรกแซงด้วยการกำหนดราคาขั้นสูงหรือราคาเพดาน (Price Ceiling)

คนที่ 2. การแทรกแซงราคาด้วยการกำหนดราคาขั้นต่ำ (Price Floor)

โดยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลได้จากใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การควบคุมราคาโดยรัฐบาล และผลัดกันแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันจนเกิดความเข้าใจ

และให้ตัวแทนแต่ละคู่ ออกมานำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา หน้าชั้นเรียน และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

- ๓) ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้สื่อการสอน Power point เรื่อง การแทรกแซง ราคา ให้นักเรียนได้เข้าใจอีก

- ๔) นักเรียนคู่เดิมร่วมกันทำใบงานที่ ๔ เรื่อง การแทรกแซงราคาโดยรัฐบาล

- ๕) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ ๔

ขั้นสรุป

- ๑) ครูและนักเรียนร่วมกัน สรุปวิธีการแทรกแซงราคาโดยรัฐบาลและผลกระทบจากการแทรกแซงราคา โดยรัฐ ลงในสมุดบันทึก
- ๒) นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน เรื่อง การแทรกแซงราคาโดยรัฐ
- ๓) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยและวิเคราะห์คำตอบของแบบทดสอบหลังเรียน ครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน

๘. การวัดและประเมินผล

๘.๑ วิธีวัด

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. ซักถามความรู้เรื่อง ๓. ตรวจใบงาน เป็นรายบุคคล ๔. ตรวจผลงานกลุ่ม/เดี่ยว	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘.๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

ด้านที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านความรู้ (K)	-นักเรียนทำแบบทดสอบ - นักเรียนทำใบงานที่ ๑,๒, ๓ และ ๔ - ครู/กลุ่มเพื่อนซักถามความรู้ - นักเรียนส่งชิ้นงาน	- แบบทดสอบ - ใบงานที่ ๑ ,๒,๓,๔ - แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล/รายกลุ่ม (ระหว่างเรียน)	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์ - ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	- นักเรียนทำใบงานที่ ๑,๒, ๓,๔ -นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย - นักเรียนทำชิ้นงานส่ง	-แบบประเมินใบงาน - แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล/รายกลุ่ม (ระหว่างเรียน)	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะกระบวนการ (P)	-นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย	- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน (รายกลุ่ม/รายบุคคล)	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๙.๑ สื่อการเรียนรู้

- ๑) หนังสือเรียน เศรษฐศาสตร์ ม.4-6
- ๒) ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง อุปสงค์
- ๓) ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง อุปทาน
- ๔) ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง ดุลยภาพของตลาด
- ๕) ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การแทรกแซงราคาโดยรัฐ
- ๖) ใบงานที่ ๑ เรื่อง อุปสงค์
- ๗) ใบงานที่ ๒ เรื่อง อุปทาน
- ๘) ใบงานที่ ๓ เรื่อง ดุลยภาพของตลาด
- ๙) ใบงานที่ ๔ เรื่อง การแทรกแซงราคาโดยรัฐ

๙.๒ แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
<http://www.bot.or.th>
<http://www.mof.go.th>
<http://www.idis.ru.ac.th>
<http://www.mfa.go.th/business/1092.php>
<http://www.itd.or.th/th/comment/reply/354>

กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน
 (นางสาวมณฑกาญจน์ ฉกรรจ์ศิลป์)

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนที่ ๓ เรื่อง กลไกราคาและการควบคุมราคาโดยรัฐ

รายวิชา สังคมศึกษา ๓ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

จำนวน ๔๐ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต

กำหนดการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

สัปดาห์ที่.....๕ - ๘.....จำนวน.....๖.....ชั่วโมง

ชั่วโมงที่.....๑๐ - ๑๕.....

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

จำนวนนักเรียน๑๗๘..... คน

ลงชื่อ.....

(นางวิไลลักษณ์ เหล่าธรรมยิ่งยง)

ครูผู้สอน

รายการนิเทศ

รายการนิเทศ/ตรวจสอบ

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวมณฑกาญจน์ ฉกรรจ์ศิลป์)

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....

(นางรัตนา พันธุ์พิทักษ์)

งานพัฒนาการเรียนการสอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

การพิจารณา/อนุมัติ/สั่งการ

.....
.....
.....

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นายอายุปข่าน สยามประโคน)

รองผู้อำนวยการบริหารงานวิชาการ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....

(นายสันติ สุยโพธิ์น้อย)

ผู้อำนวยการโรงเรียนนางรองพิทยาคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกผลหลังสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่....๓.....

หน่วยการเรียนรู้ที่.....๓.....เรื่อง..กลไกราคาและการควบคุมราคาโดยรัฐ.

รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ รายวิชา สังคมศึกษา (สาระเศรษฐศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
 สอนสัปดาห์ที่.....๖ – ๘..... ชั่วโมงที่...๑๖ – ๒๖..... ชื่อผู้สอน นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์

๑. ผลการจัดการเรียนรู้ ทุกด้าน (K, A,P)

ห้อง	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน			จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)
		ระดับดี (ร้อยละ)	ระดับปานกลาง (ร้อยละ)	ระดับปรับปรุง (ร้อยละ)	
ม. ๕/๑					
ม. ๕/๒					
ม. ๕/๓					
ม. ๕/๔					
ม.๕/๕					
ม.๕/๖					
ม.๕/๗					

๒. ผลการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ปัญหาและอุปสรรคระหว่างสอน

.....

.....

.....

.....

.....

๔. แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน

(นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาพข่าว

นโยบายการปรับค่าแรงต่ำเป็น 300 บาท/วัน มีการดำเนินการ 2 รอบ

รอบที่ 1 เริ่ม 1 เม.ย. 55 โดยปรับให้จังหวัดภูเก็ต กรุงเทพฯ และปริมณฑล (7 จังหวัดนำร่อง) เป็น 300 บาท จังหวัดอื่นๆ ให้เพิ่ม 39.50%

รอบที่ 2 เริ่ม 1 ม.ค. 56 โดยปรับจังหวัดที่ค่าแรงยังไม่ถึง 300 บาท ให้เป็น 300 บาท

เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ ที่	ชื่อ – สกุล ของผู้รับ การ ประเมิน	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วม ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

เกณฑ์การให้คะแนน

ดีมาก

=

4

ดี

=

3

พอใช้

=

2

ปรับปรุง

=

1

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 – 20	ดีมาก
13 – 16	ดี
9 – 12	พอใช้
5 – 8	ปรับปรุง

หมายเหตุ

ครูอาจใช้วิธีการมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ประเมิน หรือให้ตัวแทนกลุ่มผลัดกันประเมิน หรือให้มีการประเมินโดยเพื่อน โดยตัวนักเรียนเองตามความเหมาะสมก็ได้

แผนผังมโนทัศน์
เรื่อง กลไกราคา
(สำหรับจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง)

เรื่องที่ ๑ อุปสงค์-อุปทาน

- ความหมายของอุปสงค์และอุปทาน
- องค์ประกอบของอุปสงค์และอุปทาน
- กฎของอุปสงค์และกฎของอุปทาน
- ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์และอุปทาน
- ตารางอุปสงค์และตารางอุปทาน
- เส้นอุปสงค์และเส้นอุปทาน

จำนวน ๑ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๒ คุณภาพของตลาด

- ภาวะดุลยภาพ
- ราคาดุลยภาพ
- ปริมาณดุลยภาพ
- อุปสงค์ส่วนเกิน (Excess demand)
- อุปทานส่วนเกิน (Excess supply)
- วิธีการกำหนดราคาในเชิงกลยุทธิ์

จำนวน ๑ ชั่วโมง

กลไกราคา
๔ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๔ การแทรกแซงราคาโดยรัฐบาล

- การกำหนดราคาขั้นต่ำ
- การกำหนดราคาขั้นสูง

จำนวน ๑ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๓ การกำหนดค่าจ้างในตลาดแรงงาน

- ความหมายของค่าจ้าง
- อุปสงค์ต่อแรงงาน
- อุปทานต่อแรงงาน
- การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำโดยรัฐบาล
- ผลกระทบของการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ
- กฎหมายค่าแรงขั้นต่ำและคณะกรรมการค่าจ้าง

จำนวน ๑ ชั่วโมง

รายวิชาสังคมศึกษา (สาระเศรษฐศาสตร์) ระดับชั้น ม. 5	ใบความรู้ที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ เรื่อง กลไกราคา ตอนที่ 3 เรื่อง ดุลยภาพของตลาด	ชื่อ..... ชั้น.....เลขที่..... นางสาวมณฑกัญญ์ ฉกรรจ์ศิลป์ ผู้สอน
--	---	---

การกำหนดขึ้นเป็นราคา (Price Determination)

จากการศึกษาเรื่องอุปสงค์(Demand)และอุปทาน(Supply) ทำให้เราทราบว่าปริมาณสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อและผู้ขายต้องการขาย และจะปรับตัวตามระดับราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากการปรับตัวของปริมาณซื้อ และปริมาณขายต่อราคามีได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ปริมาณซื้อกับราคาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม แต่ปริมาณขายกับราคาจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การปรับตัวนี้จะเป็นเหตุให้จำนวนซื้อและจำนวนขายเท่ากันพอดี ณ ระดับราคาใด ราคาหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า ณ ระดับราคานั้น จำนวนสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในขณะนั้นจะเท่ากับจำนวนสินค้าที่ผู้ขายประสงค์จะนำออกมาขายพอดี ซึ่งเราเรียกสภาวะนี้ว่า **ราคาดุลยภาพ**

ดังนั้น ราคาในตลาดจึงเกิดขึ้นจากการทำงานของกลไกราคา ณ ราคาที่ทำให้ปริมาณสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคต้องการซื้อเท่ากับปริมาณที่ผู้ผลิตต้องการขาย ซึ่งจุดดังกล่าว เรียกว่า “ จุดดุลยภาพ” ซึ่งเป็นจุดที่แสดงให้เห็นถึงราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ ที่เกิดขึ้นในตลาด

แสดงตัวอย่าง ราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ ของเนื้อหมูที่เกิดขึ้นในตลาด
แห่งหนึ่ง ดังตาราง

ตาราง แสดงปริมาณความต้องการซื้อ ปริมาณเสนอขายและราคาดุลยภาพของเนื้อหมู

ราคาเนื้อหมู (บาท /กิโลกรัม)	ปริมาณความต้องการซื้อ ของผู้ซื้อ (กิโลกรัม)	ปริมาณความต้องการ ขายของผู้ขาย(กิโลกรัม)
120	60	100
110	70	90
100	80	80
90	90	70
80	100	60

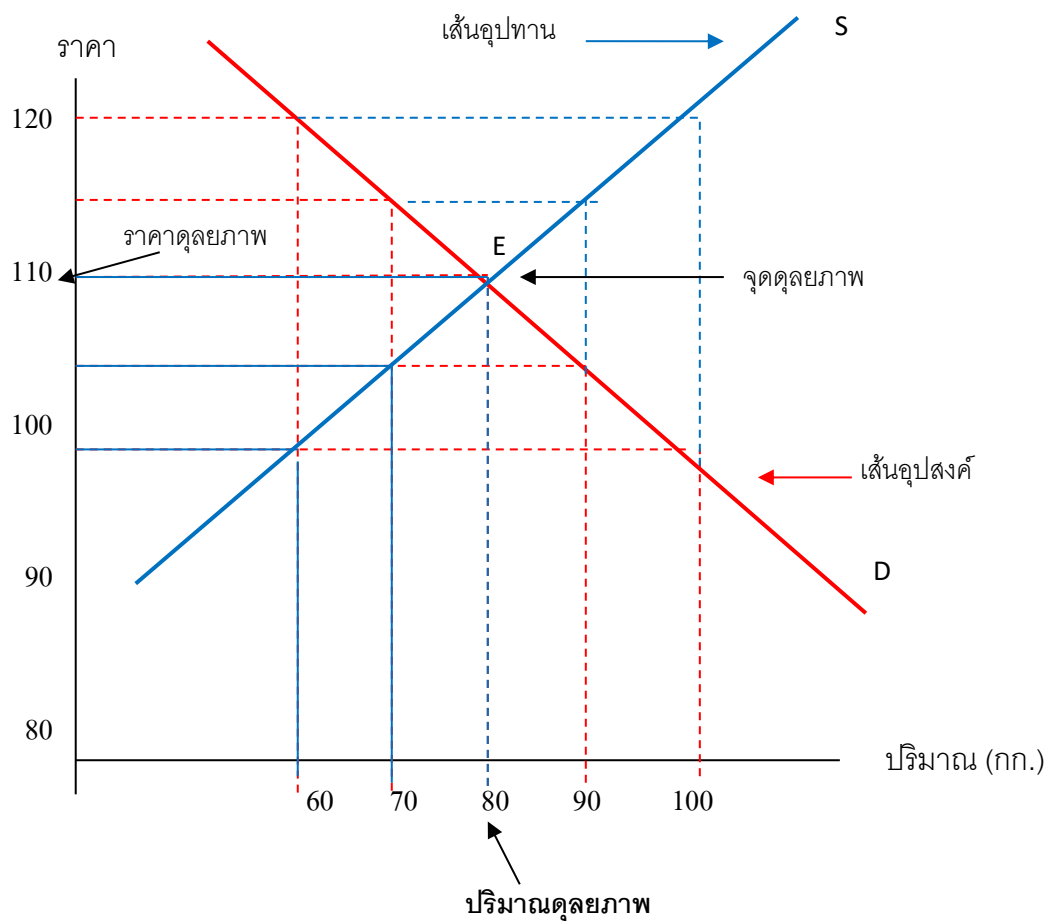
จากตาราง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตัวเลขอุปสงค์ของผู้ซื้อและอุปทานของผู้ขายเนื้อหมู จะเห็นได้ว่า มีเพียงระดับราคาเดียวเท่านั้นที่ปริมาณอุปสงค์ของผู้ซื้อเนื้อหมู เท่ากับปริมาณอุปทานของผู้ขายเนื้อหมู นั่นคือ ณ ระดับราคาที่กิโลกรัมละ 100 บาท
ดังนั้น ระดับราคาที่ 100 บาทนี้จึงเป็นราคาดุลยภาพ ส่วนปริมาณดุลยภาพซึ่งเป็นปริมาณสินค้า ณ ระดับราคาดุลยภาพเท่ากับ 80 กิโลกรัม (ปริมาณอุปสงค์เท่ากับปริมาณอุปทาน)

ราคาดุลยภาพ (Equilibrium Price) หมายถึง ระดับราคาสินค้าที่ผู้บริโภคร่วมกับผู้ผลิต (หรือผู้ขาย) มีความพอใจที่จะซื้อและขายสินค้าในราคาตรงกันทั้งสองฝ่าย บางทีเรียกว่า “ราคาตลาด”(Market Price)

ปริมาณดุลยภาพ (Equilibrium Quantity) หมายถึง ปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิต (หรือผู้ขาย) นำออกจำหน่ายเท่ากับปริมาณความต้องการที่ผู้บริโภคร่วมต้องการจะซื้อ (ณ ระดับราคาดุลยภาพ คือ ราคาสินค้าที่พอใจตรงกันทั้งสองฝ่าย) ทำให้สินค้าหมดพอดี ไม่มีเหลือและไม่ขาดตลาด

จากตาราง อาจเขียนเป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเส้นอุปสงค์ อุปทาน ราคาและปริมาณดุลยภาพได้ ดังรูป

นำข้อมูลในตาราง มาเขียนเป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ อุปทาน และ ราคา-ปริมาณดุลยภาพ ได้ดังนี้

รูป กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเส้นอุปสงค์ อุปทานและราคา - ปริมาณดุลยภาพ

จากรูป 6.2 อธิบายได้ว่าราคาดุลยภาพและปริมาณดุลยภาพ เกิดจากจุดตัดของเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานที่ตัดกันพอดี ณ จุด E จุด E จึงเป็นจุดดุลยภาพ เป็นจุดที่เกิดราคาดุลยภาพ ที่ ณ ระดับ ราคา 110 บาท และเกิดปริมาณดุลยภาพที่ปริมาณ 80 กิโลกรัม

อุปสงค์ส่วนเกินและอุปทานส่วนเกิน

ในระบบตลาด บางครั้งราคาสินค้าอาจจะสูงหรือต่ำกว่าราคาดุลยภาพได้แต่ในที่สุดกลไกราคาจะทำให้หน้าที่ให้ราคากลับเข้าสู่ดุลยภาพโดยอัตโนมัติ เช่น ถ้าหากราคาสูงกว่าราคาดุลยภาพ ปริมาณอุปทานในการขายมีมากกว่าอุปสงค์ในการซื้อ จะเกิดสภาพที่เรียกว่า อุปทานส่วนเกิน ทำให้เกิดสินค้าเหลือล้นตลาด (สินค้าขายไม่ออก) เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ขายต้องลดราคาลงมาจนกระทั่งถึงจุดดุลยภาพเพื่อจะขายให้หมด และ ถ้าหากราคาต่ำกว่าราคาดุลยภาพ ปริมาณอุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน จะเกิดสภาพที่เรียกว่า อุปสงค์ส่วนเกิน ทำให้เกิดสินค้าขาดตลาด (สินค้าไม่พอขาย) ผู้ซื้อจะแย่งกันซื้อ และในที่สุดราคาสินค้าจะสูงขึ้นจนกระทั่ง เข้าสู่จุด ดุลยภาพดั้งเดิม ซึ่งจะทำให้ปริมาณซื้อเท่ากับปริมาณขายพอดี

อุปสงค์ส่วนเกิน (Excess demand)

หมายถึง ปริมาณความต้องการในการเสนอซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งมีมากกว่าปริมาณความต้องการเสนอขาย ทำให้สินค้าขาดแคลนหรือสินค้าขาดตลาด มีผลให้ราคาสินค้าชนิดนั้นสูงขึ้น อุปสงค์ส่วนเกิน จึงเป็นภาวะที่มีราคาสินค้าอยู่ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ

สาเหตุการเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน เพราะราคาสินค้าถูกเกินไป

ยกตัวอย่าง การเกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand) จากตาราง

ตาราง แสดงปริมาณความต้องการซื้อ ปริมาณเสนอขายและราคาดุลยภาพของเนื้อหมู

ราคาเนื้อหมู (บาท /กิโลกรัม)	ปริมาณความต้องการซื้อ ของผู้ซื้อ (กิโลกรัม)	ปริมาณความต้องการ ขายของผู้ขาย(กิโลกรัม)	ผลกระทบ
120	60	100	สินค้าเหลือ
110	70	90	สินค้าเหลือ
100	80	80	สินค้าหมดพอดี
90	90	70	สินค้าขาด
80	100	60	สินค้าขาด

จากตาราง จะเห็นว่า ณ ระดับราคาที่ 80 บาท และ 90 บาท ผู้ซื้อต้องการซื้อจำนวน 100 กก. และ 90 กก. ตามลำดับ แต่ผู้ขายนำเนื้อหมูมาเสนอขายในตลาดเพียง 60 กก. และ 70 กก. เท่านั้น จึงไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้ซื้อ

อุปทานส่วนเกิน (Excess Supply)

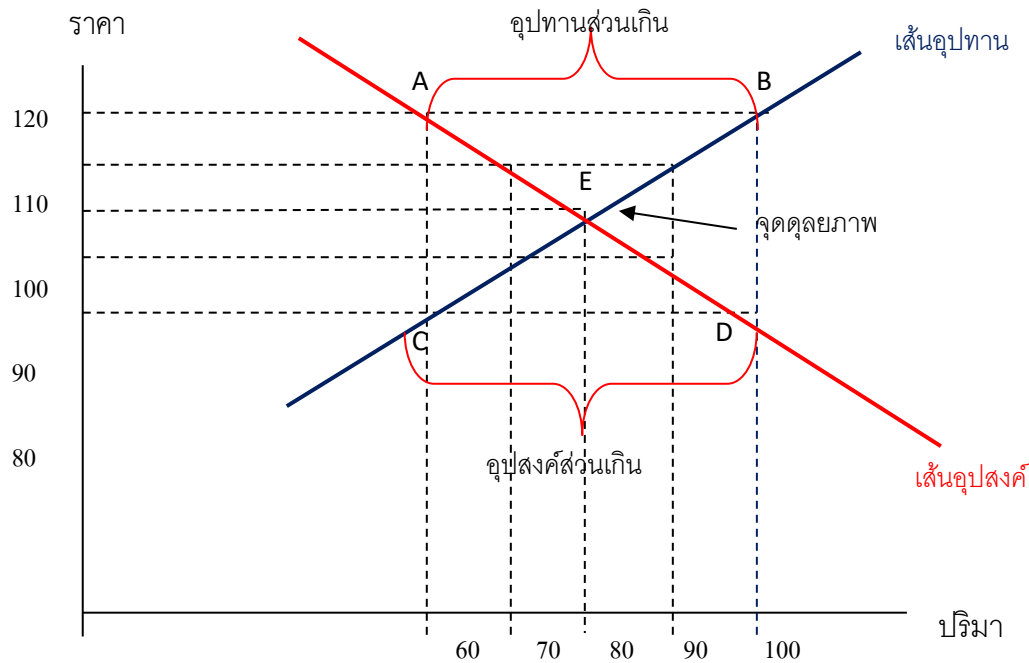
หมายถึง ปริมาณความต้องการในการเสนอขายสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง มีมากกว่าปริมาณความต้องการเสนอซื้อ ทำให้สินค้าเหลือ หรือสินค้าล้นตลาด มีผลให้ราคาสินค้าชนิดนั้นลดลง อุปทานส่วนเกิน จึงเป็นภาวะที่มีราคาสินค้าอยู่สูงกว่าราคาดุลยภาพ

สาเหตุการเกิดอุปทานส่วนเกิน คือ ราคาสินค้าแพงเกินไป

ยกตัวอย่างเช่น

จากตาราง ณ ระดับราคาที่ 110 บาท และ 120 บาท จะเห็นว่าผู้ซื้อจะซื้อปริมาณน้อย คือ 70 กก. และ 60 กก. ตามลำดับ แต่ผู้ขายจะนำมาขายในปริมาณมากคือ 90 และ 100 กก. เพราะราคาสูงจะได้กำไรมากขึ้น แต่ขายได้น้อยทำให้สินค้าเหลือ

รูป แสดงความสัมพันธ์ของ จุดดุลยภาพ และการเกิดอุปสงค์-อุปทานส่วนเกิน

จากรูป สามารถอธิบายได้ว่า

1. จุดดุลยภาพ ณ จุด E ทำให้เกิดราคาดุลยภาพคือ 100 บาท ซึ่งเป็นราคา que ผู้ขายเสนอขายจะเท่ากับราคาที่ผู้ซื้อต้องการซื้อพอดี และปริมาณดุลยภาพ คือ 80 กิโลกรัม ซึ่งเป็นปริมาณของสินค้าที่ผู้ขายเสนอขายและผู้ซื้อเสนอซื้อ ณ ระดับราคาดุลยภาพ
2. ถ้าราคาสูงกว่าราคาดุลยภาพ คือ ที่ราคา 110 และ 120 บาท จะทำให้อุปทานของผู้ผลิตหรือผู้ขายสูง คือ 90 และ 100 กิโลกรัมตามลำดับ แต่อุปสงค์ของผู้ซื้อจะต่ำคือ 60 และ 70 กิโลกรัม ทำให้เกิดปัญหา คือทำให้สินค้าเหลือล้นตลาด ส่งผลให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายต้องลดราคาลงมาจนอยู่ในระดับราคาดุลยภาพคือ 100 (อุปทานส่วนเกินอยู่เหนือจุด E ขึ้นไป)
3. ถ้าราคาต่ำกว่าราคาดุลยภาพ คือ ที่ราคา 80 และ 90 บาท จะทำให้อุปสงค์ของผู้ซื้อสูง คือ จำนวน 90 และ 100 กิโลกรัมตามลำดับ แต่อุปทานของผู้ผลิตหรือผู้ขายจะต่ำ อยู่ที่ปริมาณ 60 และ 70 กิโลกรัมเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหา ทำให้สินค้าขาดตลาด ส่งผลให้ผู้ผลิตต้องขึ้นราคาสินค้าให้สูงขึ้นจนอยู่ในระดับราคาดุลยภาพ คือ 100 บาท (อุปสงค์ส่วนเกิน อยู่ใต้จุด E ลงมา)

รายวิชาสังคมศึกษา (สาระเศรษฐศาสตร์) ระดับชั้น ม. 5	กิจกรรมที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ เรื่อง กลไกราคา ตอนที่ 3 เรื่อง ดุลยภาพของตลาด	ชื่อ..... ชั้น.....เลขที่..... นางสาวมณฑกาญจน์ ฉกรรจ์ศิลป์ ผู้สอน
--	---	--

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ จากตารางอุปสงค์และอุปทานของสินค้าชนิดหนึ่ง
และตอบคำถาม ต่อไปนี้

ราคา /กก. (บาท)	อุปสงค์ (กิโลกรัม)	อุปทาน (กิโลกรัม)
20	50	115
18	65	95
15	70	70
12	85	50
10	100	30

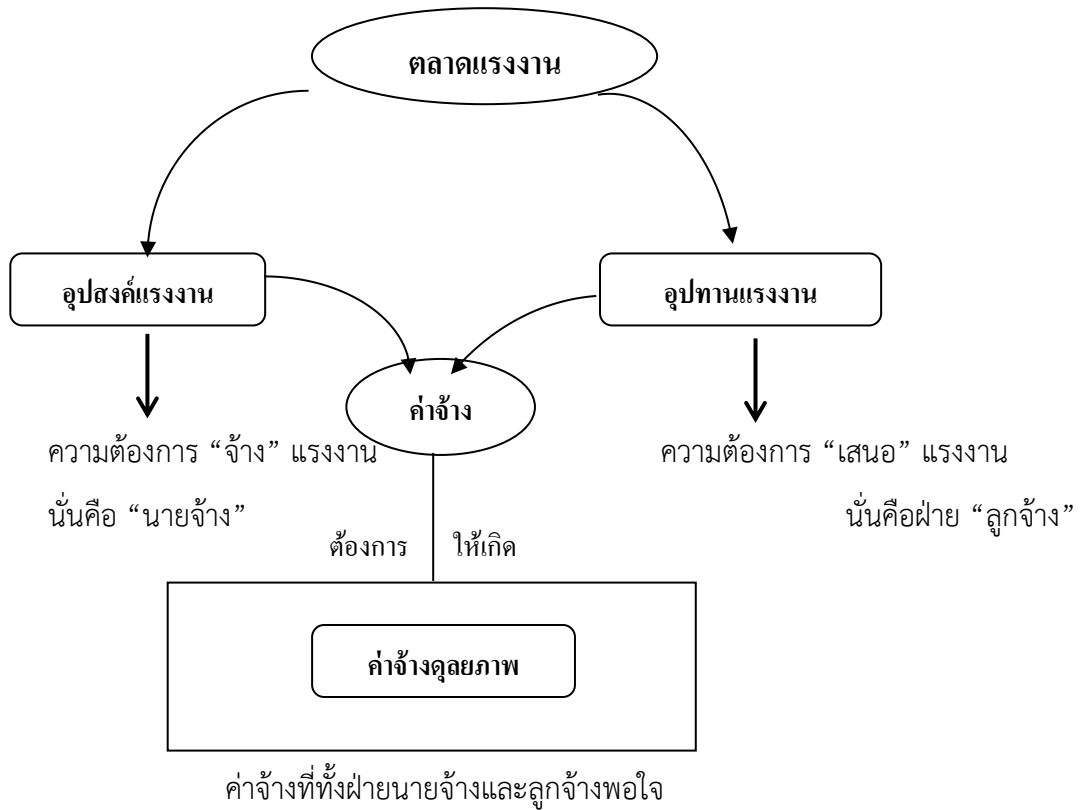
1. ราคาดุลยภาพหรือราคาตลาด อยู่ระดับราคาใด

.....
.....

2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลของภาวะที่ไม่ดุลยภาพ ลงในตารางต่อไปนี้

ภาวะที่ไม่ดุลยภาพ	ลักษณะ	ผลต่อปริมาณสินค้า	การปรับตัวของราคา
เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (Express demand)			
เกิดอุปทานส่วนเกิน (Express supply)			

แผนภาพแสดงองค์ประกอบของตลาดแรงงาน

แผนภาพแสดงการแทรกแซงกลไกตลาดแรงงานด้วยการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำโดยรัฐ

